

zich. Hij zal zijn werk voortzetten en zegevierden. Daarna sterft hij, maar als de duivel meent hem nu als zekere prooi te hebben, voeren engelen de ziel van Faust de hemelen door tot zij eindelijk in het goddelijke versmelt.

En dat is altijd weer Goethe, en met hem de humanist van deze eeuw.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegewogen

MARNIX.

PERSSCHOUW

HET SYNODALE ANTWOORD OP HET STUK DER STUDENTEN.

In „Polemios“ geven de H.H. Buys, Dijksterhuis, v. d. Fliert, de Hoog, Hoogendijk, v. d. Hout, v. d. Kerk, v. d. Kraan, v. Riessen een beschouwing over het antwoord, dat ze van hun synode kregen. Ze zijn blij, dat er aan hun stuk aandacht besteed is. Maar:

Echter, de kritiek die de Synode geuit heeft op de andere punten van het adres, namelijk dat het hier zou gelden een „tendentieus kenschetsing“ van de studentenmentaliteit, en dat „de 31“ geponeerd zouden hebben dat „de trouw aan de belijdenis alleen nog gevonden zou worden bij de Geref. Kerken (onderh. art. 31 K.O.) of sterk met hen sympathiserende studenten“, berust op een onjuiste weergave der feiten.

Het gaat om het vraagstuk van kennis en handhaving der Gereformeerde belijdenis. En juist hier nu is sprake van een confessionele band met vele vrijgemaakten, welke band niet gevoeld wordt met het merendeel onzer studenten. Daarmede werd dus niet gesteld dat trouw aan de confessie uitsluitend voor zou komen bij de vrijgemaakte studenten, terwijl omgekeerd deze trouw volledig zou ontbreken bij de Synodale studenten. Wel werd in het adres vastgesteld, en wij doen het hiermede nogmaals, en het spijt ons dit te moeten zeggen, dat veelal onze studenten achter staan bij de Vrijgemaakten in kennis van Bijbel en belijdenis bij aankomst aan de Universiteit. Dit is eveneens het geval waar het geldt een uitkomen en staan voor de Gereformeerde beginselen als deze van binnen uit of van buiten af bedreigd en aangevallen worden.

Zij wilden doen

waken, dat niet steeds meer het eigenlijke Gereformeerde verloren gaat ten koste van allerlei nieuwe theorieën, die aanvankelijk aantrekkelijk en niet gevaarlijk schijnen, maar uiteindelijk de Gereformeerde leer volkomen ondergraven.

Juist daarom spijt het ons zo, dat de Synode de in het adres genoemde feiten heeft afgewezen, want dit is een teken voor ons, dat hier nog van grote begripsverwarring sprake is en dat reeds het waarden der feiten verschillend is. Dat is ook gebleken uit de artikelen van de hoogleraren Ridderbos en Berkouwer in het „Gereformeerd Weekblad“ van 2, 9, 23 en 30 September j.l. Wij zijn niet klaar met te stellen dat de toestand in dit adres getekend generaliserend is. Wij kunnen de kerkcheuring niet noemen een afzonderlijk verschijnsel, naast b.v. de steeds toenemende invloed van Barth, de verzwakking van het getuigend confessioneel karakter van de Vrije Universiteit en alle andere punten in het adres genoemd, aan de Synode mondelings in details toegelicht.

Wij erkennen dat er altijd incidentele fouten gemaakt kunnen worden. Maar het is niet op deze fouten dat wij bijzonder sterk de nadruk willen leggen. Deze incidentele fouten kenmerkend achtend voor het geheel, dat ware generaliseren. Wij stellen juist andersom (dus niet generaliserend) enkele zichtbare symptomen in het dagelijks leven (in het adres aan de Synode ter kennis gebracht) waar uit blijkt het achter die symptomen liggend algemeen, algemeen verslappen in Gereformeerde levenshouding.

Het is van uit dit generaal verval dat de Kerkcheuring gezien moet worden (nog afgezien van de rechtskwestie, die ons inziens duidelijk ligt).

Het is van hieruit dat wij de geringe kennis en de geringe overtuiging bij de jeugd moeten bezien, alsmede de toestand in de Kerk en in vele gezinnen. Zo

wordt veel duidelijk wat voorheen misschien duister was.

Hoe moedgevend is ook dit:

Wij willen hier uitdrukkelijk verklaren, dat wij in deze tijd van confessionele inzinking rondom het leerstuk der Kerk teruggevonden hebben wat ons aller confessie uitsprekt in de artikelen 27—29 der Nederlandse Geloofs-Belijdenis over de ware en de valse Kerk. Juist omdat wij een algemene schets wilden geven hebben wij vermeden teveel in details af te dalen. Maar voor zo ver wij feiten genoemd hebben zijn deze naar onze stellige overtuiging noch door de hoogleraren met wie wij samenspraken, noch door de officiële Commissie van de Synode, noch op de publieke zitting van de Generale Synode weerlegd of ontzenuwd.

Inzake de z.g. studentenpredikanten:

In het adres is kortelings aangegeven ons standpunt ten aanzien van enige met name genoemde studentenpredikanten. Niet ongeargumenteerd, want wij boden desgewenst nadere mondelinge toelichting aan. Metterdaad is bij de samensprekingen met hoogleraren en op Commissievergaderingen ter Synode aan de hand van de feiten toelichting gegeven. Op de door ons gesignaleerde punten hebben wij noch van de hoogleraren, noch van de leden der Commissie ook maar iets ter verdediging van de door ons genoemde studentenpredikanten vernomen. Nochtans is de mening der Synode, dat wij ongeargumenteerd de goede naam en de goede eer van de genoemde studentenpredikanten hebben aangetast, terwijl de Synode op geen enkel door ons genoemd punt is ingegaan. Vanzelfsprekend lag het niet in de bedoeling om de goede naam der studentenpredikanten aan te tasten, maar juist om generaliseren te voorkomen, moesten wij wel enige feiten noemen, en deze feiten zijn niet weerlegd. Wij betreuren het zeer, dat de Synode zonder in te gaan op de vraag of het door ons gestelde juist was, het doet voorkomen alsof wij de goede naam en eer van bepaalde studentenpredikanten wilden aantasten.

Inzake de vrijgemaakten:

Ook aan onze verhouding tot de Vrijgemaakten heeft de Synode aandacht besteed. De Synode spreekt als haar oordeel uit, dat wij nagenoeg critiekloos staan tegenover alles wat van vrijgemaakte zijde geponeerd wordt. Wij zijn verwonderd en teleurgesteld, dat de Synode niet precies andersom geraageerd heeft, namelijk, dat wij wel kritiek hebben. Dit is aan de Synode bij de toelichtende besprekingen medegedeeld en is reeds te lezen in het adres zelf. Onder meer om zulke uitspraken te weerleggen achten wij publicatie van het adres noodzakelijk.

En eindelijk inzake de rechtskrenking van 1944 en daarna:

Ten slotte betreuren wij het antwoord op punt drie van het Adres, onder welk punt behandeld worden de leerbeslissingen en schorsingen. Wij begrijpen ten volle dat de Synode thans nog geen uitspraak heeft kunnen doen over de leerbeslissingen omdat Commissie 1 deze nog behandelt. Maar juist dan is deze afkeuring van de zijde der Synode praematuur, vooral daar ook deze afkeuring geschiedt zonder enig argument tegen ons in te brengen.

Men zal uit dit alles verstaan, dat het antwoord van de Synode ons verre van bevredigd heeft. Want hoe wel wij verheugd zijn, dat de Synode zich bereid heeft verklaard met ons samen te spreken en toegezegd heeft dat in de toekomst nog te willen doen, blijkt uit het antwoord van de Synode duidelijk, dat de Synode juist de concrete feiten die wij ter sprake brachten totaal anders waardeert dan wij deze menen te onderkennen.

Ook wij meenen, dat het antwoord der synode onzakelijk en ontwijkend was. Haar eenige antwoord was: Polman! K. S.

KERKNIEUWS

Beroepen te:

Leerdam en Meppel, J. Kok te Noordbergum.
Oudezaal-Glanerbrug en Bija, J. v. d. Zwaag te Buitenvoort.

De HEERE verrijkte ons in
Zijn genade met een derde zoon
CORNELIS SEAKLE.

C. v. d. WAAL, v.d.m.
A. M. v. d. WAAL—
RAHERS.

Sneek, 22 October 1949.

't Is een lange reis
naar STADSKANAAL.

Honderden jonge gezinnen
zijn blij dat ze het gedaan
hebben. Daardoor hebben
ze een woninginrichting,
waardoor ze na jaren ge-
bruik ook nog zeer tevreden
zijn.

Desverlangd komen we vooraf
even met U praten. U kunt dan
in één dag alles afdoen.

Gebr. Zwartsenberg
C.V.

Woninginrichting — Kledingmagazijnen
TELEF. 56 - STADSKANAAL.

Voor de studiemanden:

VRIJ POLITIEK TRACTAAT

(Tekening van enige gevaren, waarmee het Westerse libertinisme
de Christenen bedreigt)

door Dr A. J. VERBRUGH, Ds K. DROST en W. VREEKEN

Prijs gebonden f 4.90

Te bestellen bij de boekhandelaar, of rechtstreeks bij de uitgever:
GUIDO DE BRES - POSTBUS 138 - DEN HAAG - GIRO 334800

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—
Godsopenbaring f 2.—

Zalmstraat 1 - Scheveningen

TE KOOP AANGEBODEN:

„ARCHIEFSTUKKEN
betreffende de
Afscheiding van 1834“

bewerkt door Dr F. L. BOS, 4
delen, nieuw. Matige prijs. Brie-
ven onder No. 473, Bureau „De
Reformatie“ te Goes.

Adverteert in dit blad!

Bedankt voor:

Opende-Surhuisterveen, I. van Til te Hoek.

— AFSCHIED EN INTREDE:

CAND. H. D. VAN HERKSEN is voornemens 6 Nov.
a.s. intrede te doen te Onnen (Gr.) na bevestiging door
Ds C. Stam te Ermelo.

CAND. G. ROUKEMA is voornemens 30 Oct. a.s. zijn
intrede te doen te Ede, na bevestiging door zijn broer,
Ds A. B. Roukema te Spakenburg.

DS TH. HOFF te Grootegast hoopt 6 Nov. afscheid te
nemen van zijn gemeente, en Donderdagavond 17 Nov. zijn
intrede te doen te Loenen a. d. Vecht, na in denzelfden
dienst bevestigd te zijn door Ds J. F. Wijnhoud te Breukelen.

— ALBLASSERDAM. Adres Diaconie: A. Gort, Cort-
gene 11, Alblasserdam.

— NIJCKERK. Adres Kerkeraad: C. C. de Vries, Lange-
straat 35, Tel. 473.

— BUITENZORG. Adres Kerkeraad: G. H. Arnold,
Tjibdenkweg 19, Buitenzorg.

— DS A. H. ALGRA te Waardhuizen woont thans:
Stenen Heul, post Rijswijk (N.-Br.).

— DS D. K. WIELENGA te Rotterdam-Centrum is
verhuisd naar Lumeijstraat 26a. Het telefoonnummer
blijft 81876.

— CAND. P. VELDSTRA, beroepen pred. te Kantens,
woont vanaf 1 Nov. a.s. Pastorieweg 137¹³ te Kantens.

— PREEKCONSENT. De kerkeraad van Enschede be-
sloot in verband met het preekconsent van studenten aan
de classis het volgende voor te leggen:

„De classis Enschede spreekt uit bereid te zijn aan de
studenten van de Theol. Hoogeschool te Kampen, die min-
stens in hun vierde studiejaar zijn, indien daartoe een
verzoek wordt ingediend, na een colloquium een preek-
consent te verlenen binnen het ressort der classis“.

— FRIESLAND'S ZUID-WESTHOEK. Ds C. v. d.
Waal van Sneek schrijft in Gron. Kerkbode o.a.:

Bij de Gereformeerde Kerk van Sneek wonen heden al
de Gereformeerden in den Z.-W.hoek in; zij die in Bols-
ward, Koudum, Workum, Woudsend, Terzool, enz. wonen.

Toch is hun gezamenlijke aantal met de leden uit Sneek
slechts iets meer dan 100. Wanneer bedacht wordt, dat
in hetzelfde gebied, dat bijna even groot is als de N.O.P.,
meer dan 12000 synodalen wonen en plm. 25 gebonden
kerken zijn, dan beseft men welk een verdwijnend
kleine minderheid de Gereformeerden in den Z.-W.-hoek
vormen. De historie herhaalt zich hier. In: Archiefstukken
betreffende de Afscheiding van 1834, bewerkt door dr
F. L. Bos, staat in deel IV, blz. 170, een statistiek over
de Afscheidenen in hetzelfde gebied in 1838. Voor Sneek
worden er 20 opgegeven, „meest geringe lieden“, aldus
schrijft de Hervormde inquisiteur Janssen, „vele vrouwen,
diep onkundig; geen enkele uit den eenigszins deftigen
burgerstand“. Voorts worden van de dorpen uit de om-
geving nog eenige getallen Afscheidenen genoemd, va-
rierende tusschen 8 en 1. Wat dat betreft blijkt er niets
nieuws onder de zon te zijn. Het mag tot verheuging
streken, dat het Gereformeerde leven nog niet geheel
is uitgebluscht en dat er thans, behalve te Sneek, ook te
Workum en te Woudsend kerkdiensten gehouden kunnen
worden. Maar begrijpelijkerwijs kunnen deze geloovigen
in de Friesche diaspora onmogelijk geheel zelfstandig het
in Sneek noodzakelijke bescheiden kerkgebouw, waarvoor
plm. f 11.000 noodig is, bekostigen.

— CONFERENTIE VAN AMBTSDRAGERS. Op de Con-
ferentie van Ambtsdragers uit het Zuiden, Dinsdag 1 Nov.
a.s. om 11 uur in gebouw Bethel, Grobbendonckstraat, te
Den Bosch te houden, hoopt Prof. C. Veenhof te spreken
over: „De prediking“.

De vergadering is ook toegankelijk voor gemeenteleden,
niet-ambtsdragers.

NAGEROMEN ADVERTENTIE.

De HEERE verrijkte ons met
de geboorte van een Zoon

JACOBUS GERRIT

J. VAN OORD
K. VAN OORD—DAMMINGA

Lemmer, 19 Oct. 1949.
Woonark „Zonnevaart“.

PRIJSVERLAGING

Onderstaande uitgaven hebben wij in prijs verlaagd.

Kost nu:

BEZET BEZIT door Prof. Dr K. Schilder f 3.75

DE VRIJHEID DER EXEGESE door Dr K. J. Popma . . . f 2.50

EEN THEATER IN DACHAU door Ds H. Knoop f 2.50

VAN DEN DIENST DES WOORDS door Dr R. Schippers f 2.50

Van deze werken hebben wij nog enkele aantallen in ons bezit.
Wie deze werken nog niet heeft, bestelle spoedig. Een prachtige
aanvulling van Uw bibliotheek!

Bestel bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES
GIRO 36000